

**Stanowisko Komisji Odpowiedzialności Zawodowej OFBOR
w sprawie realizacji i publikacji badań opinii publicznej na zlecenie mass mediów**

Niektóre wyniki sondaży oraz sposoby ich prezentacji przez zleceniodawców służą podsycaniu konfliktów, zaostrzaniu podziałów społecznych i podtrzymywaniu obrazu społeczeństwa zantagonizowanego, co z kolei wywołuje szereg zarzutów pod adresem środowiska badaczy opinii publicznej.

Komisja Odpowiedzialności Zawodowej OFBOR podziela zaniepokojenie środowisk zwracających uwagę na sposób formułowania pytań oraz przedstawiania wyników sondaży, budzące coraz więcej kontrowersji i negatywnych emocji. Mając świadomość, że firmy badawcze mają niewielki wpływ na sposób prezentacji wyników przez zleceniodawców, uważamy że tym większa odpowiedzialność spoczywa na badaczach aprobujących treść pytań w aktualnym kontekście politycznym, a także na kierownictwie firm podejmującym się realizacji wątpliwych metodologicznie i etycznie badań.

KOZ nie zgadza się z argumentami, w myśl których przyjmowanie zleceń od wszystkich uczestników sceny politycznej jest warunkiem wystarczającym bezstronności firmy badawczej, zaś odmowa przyjęcia kontrowersyjnych zleceń stygmatyzowałaby firmę jako stronnictwo (bo odmowa udzielona jednej stronie byłaby równoznaczna z deklaracją politycznego zaangażowania po drugiej stronie).

O bezstronności badawczej, zdaniem KOZ, świadczy przede wszystkim formułowanie pytań w sposób neutralny, bez sugerowania radykalnych ocen, z wyraźnym opisem tła ocenianych wydarzeń, z zastosowaniem zrównoważonej skali odpowiedzi; za niedopuszczalne w badaniu opinii publicznej uważamy takie sformułowania, które uruchamiają silne emocje, które ograniczają możliwość namysłu czy refleksji ze strony respondentów, które nie uwzględniają stosunku respondentów do innych opinii poza tą jedną, skrajnie radykalną, ale za to umożliwiającą uzyskanie spektakularnych wyników.

KOZ uważa, że doświadczeni badacze z wieloletnią praktyką w sondażach opinii publicznej, powinni być świadomi celów jakim mogą służyć wyniki tak zadawanych pytań, a także liczyć się z wymową ich opublikowania w sposób nie podlegający kontroli firmy badawczej oraz z następującą w efekcie krytyczną oceną ze strony różnych środowisk – akademickich, dziennikarskich i innych.

W kontekście powtarzających się prób manipulowania opinią publiczną zwracamy się z apelem do wszystkich ośrodków i badaczy zajmujących się badaniami opinii publicznej o zachowanie maksymalnej ostrożności i przenikliwości w kontakcie zwłaszcza z klientem politycznym – bo negatywny „splendor” z dostarczenia propagandowych danych splota na całą branżę badawczą i podważa zaufanie do jej działalności en bloc.

Jednocześnie Komisja Odpowiedzialności Zawodowej, widząc narastanie problemu, po zapoznaniu się z doświadczeniami innych krajów, proponuje powołanie na wzór francuski specjalnej komisji oceniającej na stałe badania opinii publicznej z uwzględnieniem etycznych i merytorycznych aspektów badań, których wyniki pojawiają się w przestrzeni publicznej.

Komisja Odpowiedzialności Zawodowej w składzie: Stanisław Mirowski – Przewodniczący
Artemis Bellos
Dorota Jerzak
Renata Osiennik